

Základní škola speciální a Mateřská škola speciální,
Nový Jičín, Komenského 64, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

zájmového vzdělávání

ve školní družině

Vydal: Mgr. David Ježek

Datum vydání: 1. září 2022

Č. j. 2/2022

Obsah

1. Identifikační údaje	3
2. Obecná charakteristika podmínek vzdělávání ve školském zařízení	4
2.1. Délka a časový plán vzdělávání	4
2.2. Formy vzdělávání.....	4
2.3. Velikost a vnitřní organizace zařízení.....	4
3. Materiální, personální, ekonomické a BOZP podmínky ke vzdělávání.....	4
3.1. Popis materiálních a prostorových podmínek.....	4
3.2. Řízení školského zařízení	5
3.3. Personální zajištění	5
3.4. Spoluúčast rodičů na činnosti	5
3.5. Bezpečnost a ochrana zdraví.....	5
4. Podmínky pro vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných	5
4.1. Věkové a individuální zvláštnosti účastníků zájmového vzdělávání.....	5
5. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování zájmového vzdělávání	6
5.1. Úprava podmínek k přijetí k zájmovému vzdělávání	6
5.2. Přihláška k zájmovému vzdělávání.....	6
5.3. Podmínky předčasného ukončení zájmového vzdělávání.....	6
5.4. Jazyková podpora žáků s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	6
6. Obsah a charakteristika vzdělávacího programu	7
6.1. Obsah vzdělávání ve školní družině.....	8
6.1.1. Smyslová výchova.....	8
6.1.2. Hudební výchova.....	10
6.1.3. Tělesná výchova	11
6.1.4. Pracovní výchova	13
6.1.5. Výtvarná výchova.....	14

1. Identifikační údaje

Název a sídlo školského zařízení:

Základní škola speciální a Mateřská škola speciální, Nový Jičín,. Komenského 64,
příspěvková organizace

Sídlo: Komenského 64, 741 01, Nový Jičín
IČO: 66741335
IZO: 600 026 515

Kontakty: Tel. 556 701 380, mobil 733 535 691
e-mail: specskola.nj@specskolanj.cz
webové stránky: www.specskolanj.cz

Zřizovatel: Krajský úřad Moravskoslezského kraje
28. října 117, 702 18 Ostrava
Tel: 595 622 111

Statutární orgán - ředitel: Mgr. David Ježek

Zpracovatelé a koordinátoři ŠVP: Mgr. Irena Dudková, Mgr. Jana Pítrová

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2022

2. Obecná charakteristika podmínek vzdělávání ve školském zařízení

2.1. Délka a časový plán vzdělávání

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání všem řádně přihlášeným žákům Základní školy speciální. Jedná se tedy o žáky se zdravotním postižením všech ročníků vzdělávaných podle různých vzdělávacích programů školy. Přijetí žáci k pravidelné denní docházce ve školní družině se stávají „účastníky“ zájmového vzdělávání. Školní družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování. Po projednání se zřizovatelem může ředitel přerušit činnost družiny v době školních prázdnin.

Provozní doba ranní družiny je od 7:00 do 8:00 hodin, odpolední od 12:00 do 15:00 hodin.

2.2. Formy vzdělávání

Ve školní družině se kromě rekreačních a odpočinkových činností realizují rehabilitační, individuální alternativní formy – smyslová stimulace v multisenzorické místnosti, arteterapie a zájmové činnosti nebo pohybové hry, keramika. Převažuje individuální práce nebo individuální práce ve skupině.

2.3. Velikost a vnitřní organizace zařízení

Kapacita družiny je 35 žáků, rozdělených do 5 oddělení. Počet účastníku v oddělení je shodný s počtem žáků ve třídách speciální školy stanovených podle zvláštního právního předpisu. Ředitel stanoví písemným předpisem konkrétní organizaci provozu ŠD pro každý školní rok.

3. Materiální, personální, ekonomické a BOZP podmínky ke vzdělávání

3.1. Popis materiálních a prostorových podmínek

Školní družina využívá prostory ZŠ a MŠ speciální, které jsou vybaveny odpovídajícím materiálním vybavením vhodným pro žáky s mentálním postižením, autismem, ale zároveň i pro žáky s těžkým tělesným a kombinovaným postižením. Jsou to především speciální didaktické a kompenzační pomůcky. Každý žák má v rámci ucelené rehabilitace určeny pomůcky, které užívá v průběhu celého dne, tedy i ve ŠD. Technické vybavení školy i pro užití ŠD je na dobré úrovni.

Prostorové podmínky neumožňují vytvoření samostatného odděleného prostoru pro činnost ŠD. Provoz ŠD probíhá po ukončení výuky ve vybraných kmenových třídách. Výhodou je vybavenost tříd, sociální zázemí. Nevýhodou je, že žáci tráví po skončení vyučování čas ve stejném prostředí, kde se obvykle učí.

K rozšíření činností družiny jsou využívány také odborné učebny školy: tělocvična – pohybová místnost, výtvarná dílna a multisenzorická místnost, počítačová učebna, hudebna.

Budova je plně bezbariérová včetně sociálního zařízení. K dispozici jsou také dva mobilní zvedáky pro manipulaci se žáky s tělesným postižením.

3.2. Řízení školského zařízení

Školní družinu vede řídící vychovatelka, která je přímo podřízena zástupci ředitel pro ZŠ a ŠD. Zajišťuje provozně organizační záležitosti: přihlášky žáků do ŠD, rozdělení žáků do oddělení, rozpis pedagogů, řeší zástupy a organizační opatření v nepředvídaných situacích, jedná s rodiči a kontroluje vedení pedagogické dokumentace. Zodpovídá za BOZP a BOZ žáků na úseku ŠD.

3.3. Personální zajištění

ŠD personálně zajišťují vychovatelé, které doplňují v rámci svých úvazků asistenti pedagoga. V každém oddělení je s ohledem na stupeň, druh postižení a převahu žáků více vadami stejně jako ve škole potřeba 3 pedagogů. Vychovatelé i asistenti pedagoga jsou plně odborně kvalifikovaní.

3.4. Spoluúčast rodičů na činnosti

Spolupráce s rodiči probíhá formou osobních konzultací další možné podpory žáků v oblasti rozvoje rozumových poznatků, komunikačních dovedností, rozvíjení sociálních vztahů, motorického vývoje a pracovních návyků.

3.5. Bezpečnost a ochrana zdraví

Všichni pracovníci plní úkoly vyplývající z BOZP a BOZ dětí. Jsou podrobně seznámeni s dokumentací žáků, druhem a stupněm jejich postižením a celkovým zdravotním stavem, specifiky a zvláštnostmi jejich chování. Všichni pracovníci absolvují pravidelná školení v oblasti BOZP a poskytování první pomoci v případech náhlých zdravotních potíží žáků nebo úrazu a seznamují se průběžně se změnami ve vnitřních předpisech. V rámci výkonu své práce se řídí platným Vnitřním řádem školní družiny.

Zařízení a vybavení tříd podléhají pravidelným prohlídkám a revizím. Zjištění jakékoliv závady na zařízeních, které využívají žáci, hlásí pracovníci neprodleně vedoucí ŠD.

4. Podmínky pro vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných

4.1. Věkové a individuální zvláštnosti účastníků zájmového vzdělávání

Do ŠD jsou přijímáni žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, s autismem nebo souběžným postižením více vadami, zejména s tělesným postižením. Žáci jsou různého věku od 6 do 17 let i různého typu a stupně postižení. K mentálnímu postižení se velmi často přidružují také specifické projevy a zvláštnosti chování, případně různý stupeň omezení mobility. S ohledem na popsání specifika potřebuje většina účastníků plnou nebo částečnou asistenci při sebeobslužných činnostech: oblékání, stravování, zajištění hygieny a fyzická manipulace při přesunu v prostoru.

5. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování zájmového vzdělávání

5.1. Úprava podmínek k přijetí k zájmovému vzdělávání

K zájmovému vzdělávání jsou žáci přijímáni na základě řádně vyplněné přihlášky zákonným zástupcem, a to do výše kapacity ŠD. Její součástí je také písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny. Přihlášku si mohou podat žáci obou stupňů. Přednostně jsou přijímáni žáci zaměstnaných rodičů a žáci využívající svozovou dopravu.

O přijetí účastníka rozhoduje na základě písemné přihlášky ředitel.

Zájmové vzdělávání je poskytováno za úplatu. Pravidla a výši úplaty, včetně podmínek pro její snížení nebo prominutí, stanovuje ředitel v samostatné měrnici pro daný školní rok.

5.2. Přihláška k zájmovému vzdělávání

Přihlášku k zájmovému vzdělávání obdrží zákonní zástupci zpravidla na konci školního roku. Řádně vyplněnou ji odevzdají řídící vychovatelce ŠD, která dle předem stanovených kritérií navrhne řediteli zařazení do ŠD.

5.3. Podmínky předčasného ukončení zájmového vzdělávání

Ředitel ŠD může po předchozím písemném upozornění zákonnému zástupci rozhodnout o ukončení zájmového vzdělávání ve ŠD, jestliže:

- Zákonný zástupce opakovaně neuhradí úplatu za zájmové vzdělávání v ŠD ve stanoveném termínu a nedohodne s ředitelkou jiný termín úhrady
- Předčasně ukončit zájmové vzdělávání lze také na základě písemného oznámení zákonného zástupce řediteli školy.

5.4. Jazyková podpora žáků s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Do ŠVP ŠD byla začleněna nová část týkající se jazykové podpory žákům s nedostatečnou znalostí českého jazyka. Tato změna byla provedena v návaznosti na novelizaci vyhlášky č. 271/2021 Sb. Jazyková podpora je určena všem žákům s nedostatečnou znalostí českého jazyka, kteří mohou být přijímáni do školní družiny v průběhu školního roku na základě odevzdané písemné přihlášky. Naše škola nabízí metody a formy jazykové podpory, které jim pomohou začlenit se do zájmového vzdělávání. Podpora je poskytována dle jejich individuálních potřeb s možností využití podpůrných opatření.

Metody a formy jazykové podpory:

- VOKS (výměnný obrázkový komunikační systém jako alternativní forma komunikace)
- podpůrné formy komunikace (fotografie, obrázky, piktogramy, znak do řeči apod.)
- strukturované učení
- vizualizace
- výukové programy a aplikace požívané na interaktivní tabuli, v NTB, tabletech apod.
- individuální logopedická péče ve spolupráci s učiteli řečové výchovy

6. Obsah a charakteristika vzdělávacího programu

Škola nabízí zájmové vzdělávání žákům s těžkým zdravotním postižením před zahájením vyučování i po jeho skončení, a to ve 3 odděleních školní družiny (kapacita 25 dětí). S ohledem na specifika zřizujeme samostatné oddělení ŠD pro žáky s poruchou autistického spektra. Služby školní družiny jsou přednostně nabízeny dětem zaměstnaných rodičů a dětem dopravovaným do školy svozovým autem.

Výchovně vzdělávací strategie, které směřují ve **školní družině** k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

➤ uplatňujeme individuální přístup k žákovi podle jeho schopností a zdravotního stavu
➤ vedeme žáky k využití teoretických znalostí v praktickém životě
➤ snažíme se vytvářet u žáka kladný vztah k učení navozením příjemného a pozitivního prostředí
➤ ve spolupráci se školou využíváme vhodné učebnice a učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

➤ vedeme žáky k vytváření vlastních strategií při řešení problémů,
➤ v případě potíží se zadaným úkolem je žák veden k tomu, aby věděl kam se obrátit o pomoc,
➤ vedeme žáky ke vnímání známých i nových problémových situací

Kompetence komunikativní

➤ vhodnou formou rozvíjíme u žáků slovní zásobu,
➤ učíme žáky porozumět sdělení, naslouchat a ptát se,
➤ žákovi dáváme možnost k samostatnému vyjádření svých pozitivních nebo negativních názorů.

Kompetence sociální a personální

➤ dbáme na to, aby žáci dodržovali společně dohodnutá pravidla chování a soužití ve škole
➤ volíme vhodnou pochvalu při jakémkoliv pozitivním jednání žáka, abychom upevňovali jeho zdravé sebevědomí
➤ vedeme žáky k respektování dospělé osoby, ohleduplnosti a slušnosti vůči ostatním lidem

Kompetence občanské

➤ netolerujeme agresivní chování a vulgární vyjadřování
➤ vedeme žáky k dodržování základních společenských norem a pravidel soužití
➤ upevňujeme u žáků hlavní zásady zdravého životního stylu, ochrany zdraví a prevence před úrazy

Kompetence pracovní

➤ žáci pracují podle naučeného pracovního postupu dle svých schopností a dovedností
➤ učíme žáky dodržovat pravidla bezpečnosti práce
➤ žák zvládá podle svých možností základy osobní hygieny a sebeobsluhy
➤ žák se učí přijmout hodnocení své práce

6.1. Obsah vzdělávání ve školní družině

Výchovně vzdělávací činnosti ŠD jsou zaměřeny především na **odpočinkové aktivity** (polohování imobilních dětí, relaxace při hudbě, masáže, kartáčování, relaxace v multisenzorické místnosti, poslech reprodukováných pohádek nebo společná četba) a **zájmové aktivity** (námětové a tvořivé hry, společný zpěv, tanec, tematické vycházky).

Žáci ve školní družině jsou zařazeni do programu ucelené rehabilitace.

6.1.1. Smyslová výchova

Cílem Smyslové výchovy ve školní družině je systematicky rozvíjet a procvičovat zrakové, sluchové, čichové i chuťové vnímání, dále prostorovou, směrovou a časovou orientaci a rozvoj hmatového vnímání a jemné motoriky. Smyslová výchova je zaměřena na rozvíjení psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání, rozvoj myšlení, řeči a schopnost komunikace. Vhodně zvolené činnosti mohou přispívat ke koncentraci pozornosti a celkové relaxaci. Smyslová výchova je uskutečňována v prostorách tříd, PC místnosti, venku a ve velké míře v multisenzorické místnosti.

Vzdělávací obor smyslová výchova se zaměřuje především na:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- zlepšení orientace v okolí
- utváření manipulačních schopností
- poznávání a pojmenování základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek
- uvádění žáka do reálného života prostřednictvím smyslových vjemů

Do vzdělávacího obsahu Smyslové výchovy ve školní družině jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Enviromentální výchova

Osobnostní a sociální výchova

- Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- Cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
- Řeč těla, zvuků, slov a řeč předmětů
- Cvičení pozorování
- Dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace)

Enviromentální výchova

- Vnímání vlastního těla
- Hodnoty, postoje, praktická etika - vytváření povědomí typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování
- Dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

Učivo Smyslové výchovy ve školní družině
• Hledání oblíbené hračky • Manipulace s hračkami, předměty
• Barva předmětů stejná jiná • Třídění barev s pojmenováním • Tvary kostek
• Velikost - stejná jiná, malý velký • Předměty patřící k sobě • Vkládat tvary do výřezů • Složení obrázku ze dvou a více částí
• Přiřadit dva stejné předměty • Přiřadit obrázek k předmětu • Přiřadit předmět k obrázku • Přiřadit dva stejné obrázky
• Sluchová cvičení s využitím zraku • Sluchová cvičení bez využití zraku • Sluchové cvičení paměti
• Experiment s jednoduchými hudebními nástroji • Pojmenování zvuků v přírodě, na ulici, doma • Libý nelibý zvuk • Určení směru, délky a intenzity zvuku • Vyhledávání zvuku • Sluchově motorická cvičení
• Sebeobsluha, odívání, hygiena, příjem potravy • Manipulace s předměty a hračkami
• Třídění předmětů se zrakovou kontrolou i bez ní • Přiřazení stejných předmětů • Velký – malý • Suchý – mokrý • Hladký – drsný • Tvrdý – měkký • Sypký - celistvý
• Učebny – tělocvična, multisenzorická místnost, družina • Ostatní třídy školy a kanceláře • Zahrada, nejbližší okolí školy
• Umístit předměty podle instrukce v prostoru třídy • Umístit předměty podle instrukcí na ploše lavice
• Kousání a polykání potravin • Oblíbená a neoblíbená potravina • Poznání potravin podle chuti • Pojmenování potravin

6.1.2. Hudební výchova

Cílem Hudební výchovy ve školní družině je rozvíjení estetického cítění a hudebnosti žáka, včetně formování kladného vztahu žáka k hudbě. Hudební výchova přispívá svými činnostmi ke kultivaci osobnosti, motivaci, rehabilitaci a relaxaci žáků. Umožňuje emocionální prožívání hudby, hudební činnosti rozvíjejí sluch a motoriku žáků, a tím podporují rozvoj komunikačních dovedností. Dále se podílejí na regulaci emocí a napětí, přispívají k celkové relaxaci, koncentraci pozornosti a zlepšení poznávacích procesů žáka.

Vzdělávací předmět hudební a pohybová výchova se zaměřuje především na:

- Pozitivní vztah k hudebním a pohybovým aktivitám
- Experimentaci s hudebními nástroji, rozvoj vnímání různých rytmů, vyvození a rozvíjení rytmizací
- Pěvecký projev od forem broukání, přes zpěv písní na určité slabiky až po přesnou interpretaci písně včetně textu
- Zapojení žáků do několika aktivit najednou (např. zpěv a rytmizace)
- Hudebně pohybové aktivity jako je tanec a vyjádření dějů, zvířat, nálad aj. pohybem
- Poslech skladeb a relaxační aktivity
- Seznámení s hudebními žánry

Do vzdělávacího obsahu Hudební výchovy ve školní družině jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Mediální výchova

Osobnostní a sociální výchova

- Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- Cvičení dovedností zapamatování
- Dovednosti pro sdělování verbální a neverbální
- Komunikace v různých situacích, řeč těla, řeč zvuků a slov
- Chování podporující dobré vztahy, spolupráci, pomoc
- Rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci

Mediální výchova

- Diferenciace mediálního sdělení – rozdíly mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením
- Využívá médií jako zdroje informací
- Přispívá k rozvoji schopností při práci v týmu

Učivo Hudební výchovy ve školní družině
• Dechová, fonační a intonační, melodizační cvičení
• Zvuk - ticho • Vyhledat zdroj zvuku • Zvuk nástroje • Diferenciace hudebních nástrojů se zrakovou kontrolou • Diferenciace hudebních nástrojů bez zrakové kontroly • Pojmenování hudebních nástrojů

• Nápodoba jednoduchých nápěvů – broukání • Zpěv písní na slabiky (la, mo, aj.) • Text písní • Zpěv písní s textem
• Jednoduchá hra na hudební nástroje • Rytmická cvičení • Jednoduchý hudební rytmus • Doprovod hudebních skladeb • Hra na tělo
• Vyjádření se pohybem pantomimou • Pohybové hry s říkadly • Pohyb podle rytmického doprovodu • Tanec dle nápodoby a vlastní fantazie
• Relaxace, • Rozlišení aktivní skladba x relaxační skladba • Hudební skupiny

6.1.3. Tělesná výchova

Cílem Tělesné výchovy ve školní družině je umožnit žákům poznání vlastních pohybových možností i omezení, uvědomovat si je, sžít se s nimi a plně je respektovat. Znat význam tělesné zdatnosti pro zdraví a vytvořit pozitivní postoj k pohybovým aktivitám. Směřovat k všestrannému rozvoji, k eliminaci nedostatků v koordinaci a diferenciaci pohybů. Prostřednictvím tělovýchovných aktivit posilovat odolnost organismu, zlepšovat oběhovou a podpůrnou soustavu těla, respiraci a metabolismus. Osvojit si zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a základní hygienické návyky.

Zdravotní tělesná výchova u žáků imobilních se zaměřuje především na:

- zmírnění a zpomalení vývoje patologických pohybových vzorů a patologického svalového napětí a získání optimální senzomotorické zkušenosti
- prevenci rozvoje deformit především v oblasti horních, dolních končetin a trupu
- uvědomování si svého tělesného schématu,

Při rozvoji pohybových dovedností imobilních žáků vycházíme především ze zásad Bobath konceptu a konceptu Bazální stimulace.

Zdravotní tělesná výchova u žáků částečně mobilních se zaměřuje na:

- vyvození a rozvíjení správných pohybových vzorů a jejich funkční využití při běžných denních aktivitách
- eliminování špatných pohybových vzorů
- upevňování zvládnutých pohybových dovedností, trénování vytrvalosti a posilování svalových skupin celého těla

Při práci s částečně mobilními žáky využíváme zásad Bobathovského handlingu, a to nejen při hodinách Zdravotní tělesné výchovy, ale také při ostatních výchovně vzdělávacích aktivitách. Naším cílem je rozvíjet pohybové schopnosti v co největší míře tak, aby žák byl schopen samostatného pohybu, samostatné lokomoce.

Zdravotní tělesná výchova u žáků mobilních se zaměřuje na:

- další posílení a rozvíjení pohybových schopností, zvyšování jejich kvality a funkčnosti
- upevňování zvládnutých pohybových dovedností, trénování vytrvalosti a posilování svalových skupin celého těla

Do vzdělávacího obsahu Tělesné výchovy ve školní družině jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Enviromentální výchova

Osobnostní a sociální výchova

- Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- Cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- Sebepoznávání - moje tělo, moje vztahy k druhým lidem
- Cvičení sebeovládání
- Cvičení dovedností pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
- Zvládání stresových situací, uvolnění - relaxace
- Řeč těla a zvuků

Enviromentální výchova

- Utváření zdravého životního stylu,
- Uvědomování si podmínek života a možnosti jejich ohrožování
- Rozmanitost vlivů prostředí na zdraví
- Možnosti a způsoby ochrany zdraví
- Vnímání života, jako nejvyšší hodnoty

Učivo Tělesné výchovy ve školní družině
• Pohybové motivační hry a cvičení • Cvičení podle v Sherborne • Pohybové aktivity s prvky somatických, vestibulárních a vibračních stimulací • Průpravné cviky ve vodním prostředí
• Dechová cvičení • Relaxace – uvolnění • Rozdíl mezi aktivitou uvolněním • Inhibiční techniky
• Cviky se zaměřením mobilní přenášení váhy • Cviky se zaměřením na normalizaci svalového tonu • Nácvik změny polohy těla – pohybové sekvence (z lehu do sedu, ze sedu do stoje a zpět) • Cviky se zaměřením na zdokonalení pohybových dovedností
• Nápodoba jednoduchých pohybů a pohybových sekvencí • Rovnovážné a balanční cviky, cviky pro správné držení těla • Cviky na labilních plochách • Asistované cvičení k podpoře orientace na těle
• Chůze po rovině, střídání nohou do a ze schodů, lezení, „chůze“ ve vysokém kleku, změna směru pohybu • Orientace v prostoru: nahore – dole, vpravo – vlevo
• Uvolňování končetin • Úchopy • Manipulace s drobným náčiním,

6.1.4. Pracovní výchova

Pracovní výchova má významné místo ve výchově a vzdělávání žáků s mentálním postižením. Pracovní výchova cíleně rozvíjí komunikační, motorické a tvořivé schopnosti žáka. Vede žáka k získání základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Tím umožňuje žákům co nejlepší zapojení do každodenního života.

Naším **cílem** je, aby žáci dle svých individuálních možností a schopností:

- Zvládli základní sebeobslužné činnosti a hygienické návyky
- Rozvinuli motoriku a zdokonalili manuální zručnost
- Prakticky využívali získané dovednosti
- Naučili se dokončovat pracovní úkoly
- Dokázali nést zodpovědnost za svou práci
- Byli schopni porozumět jednoduchým pracovním postupům
- Při práci vždy dodržovali bezpečnostní a hygienická pravidla

Vzdělávací předmět Pracovní a výtvarná výchova se zaměřuje na:

- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- využívání získaných dovedností a znalostí při sebeobslužných dovednostech a hygienických návycích
- rozvoj jemné motoriky žáka
- zvyšování samostatnosti, soběstačnosti a nezávislosti
- rozvoj tvořivé schopnosti, fantazie, představivosti
- rozvoj komunikačních dovedností s využitím různých alternativních a augmentativních komunikačních systémů (VOKS, referenční předměty, piktogramy, obrázky...)
- seznámení se s různorodým materiálem a poznávání jeho rozličných specifík (rozvoj zrakového a hmatového vnímání)

Do vzdělávacího obsahu Pracovní výchovy ve školní družině jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Enviromentální výchova
- Mediální výchova

Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj individuálních i sociálních dovedností pro spolupráci, řešení konfliktů
- Rozvíjení dovedností pro řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Enviromentální výchova

- Poznávání významu různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí
- Vést k ochraně přírody, životního prostředí,
- Zabývat se problematikou odpadů a hospodaření s odpady
- Vést k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a ke zvířatům

Mediální výchova

- Rozvíjení komunikačních schopností
- Přispívat k využívání vlastních schopností v týmové práci
- Učit ke kvalitnímu naplnění volného času

Učivo Pracovní výchovy ve školní družině
• Koncentrační cvičení pozornosti, • Manipulační činnosti • Navlékání předmětů • Umisťování předmětů do krabiček • Třídění předmětů podle kritérií • Skládání předmětů, obrázků do celku • Konstruktivní hry • Otevírání zavírání lahví, krabiček se závitů
• Jednoduché pracovní postupy a techniky (vizualizovaná schémata, návody) • Seznámení s lidovými zvyky, tradicemi, řemesly • Vytváření nástěnky, výstavky • Vnímání estetiky prostředí
• Práce podle procesních schémat • Cviky jemné motoriky, úchop předmětů • Manipulace s většími i menšími předměty • Manipulace s jednoduchými předměty • Konstruktivní hry
• Dodržování pořádku v osobních věcech • Rozlišení mé x tvé • Úklidu výtvarných a pracovních pomůcek na pracovní ploše • Utírání stolu po práci

6.1.5. Výtvarná výchova

Cílem předmětu Výtvarná výchova ve školní družině je osvojit si estetické vnímání světa kolem nás prostřednictvím různých výtvarných činností. Rozvíjíme základní výtvarné dovednosti a vědomosti dle individuálních možností žáků. V neposlední řadě výtvarnou výchovou přispíváme k psychomotorickému rozvoji, rozvoji osobnosti žáků, jejich fantazie i trpělivosti.

Vzdělávací předmět Výtvarná výchova se zaměřuje na:

- vnímání radostných prožitků z výtvarných činností, které pomáhají seberealizaci
- rozvoj jemné motoriky žáka
- zvyšování samostatnosti, soběstačnosti a nezávislosti
- rozvoj tvořivé schopnosti, fantazie, představivosti
- rozvoj komunikačních dovedností s využitím různých alternativních a augmentativních komunikačních systémů (VOKS, referenční předměty, piktogramy, obrázky...)

Do vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy ve školní družině jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Enviromentální výchova
- Mediální výchova

Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, zapamatování
- Utváření a rozvoj základních schopností pro vzájemnou spolupráci žáků
- Uvědomování si důležitosti vzájemné spolupráce a pomoci
- Dovednosti pro pozitivní naladění mysli
- Rozvoj sebedůvěry

Enviromentální výchova

- Uvědomování si rozvoje lidské civilizace i životního stylu
- Dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne
- Rozvoj porozumění vztahů mezi člověkem a prostředím
- Rozvoj vnímání estetických kvalit prostředí

Mediální výchova

- Vnímání mluveného a tištěného projevu
- Diferenciace mediálního sdělení – rozdíly mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením
- Přispívá k rozvoji schopností při práci v týmu

Učivo Výtvarné výchovy ve školní družině
• Orientace v prostoru a na pracovní ploše • Uvolňovací cviky horních končetin, • Grafomotorická cvičení • Cílená manipulace s předměty různých vlastností a tvarů • Optimální úchopu malířských a psacích pomůcek
• Úchop a držení psacího náčiní • -tradiční i netradiční výtvarné techniky práce s různorodými materiály • Zpracovávání modelovací hmoty • Zahřívání, válení, trhání, krájení, mačkání aj. Modelovací hmoty • Práce s nůžkami
• Pojmenování barev, sledování obrazového materiálu • Zapouštění barev
• Manipulace s různě velkými předměty odlišných tvarů a barev • Grafomotorická cvičení s rytmizací • Samostatný výběr výtvarných prostředků a postupů • Samostatný výběr barvy • Vyjádření představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a technikami • Vyjádření libých či nelibých pocitů